

Gerda van Wageningen

Witte rozen

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

1

De bloedrode zon piepte nog maar net boven de horizon uit. Ze zag hem in traag tempo en slechts licht in nevel gehuld boven de dijk langzaam in de lucht omhoog klimmen, daarbij gaandeweg de rode kleur verliezend. Het was en bleef een schitterend schouwspel, zo'n zon die opklom langs een zo goed als wolkeloze winterhemel. Robine van Kerpel kneep in de handremmen van haar fiets en stapte af om er een paar momenten bijna ademloos van te genieten.

Het was kil, zo vroeg in de morgen van deze stralende winterdag begin februari, die opnieuw een heldere vorstdag beloofde te worden, maar tegelijkertijd was het ook bitter koud nu ze stil bleef staan. Maar een mens moest de schoonheid van zo'n moment willen zien, kunnen zien, dat ook. Er schoten tranen in haar ogen en ze knipperde een paar maal, voor ze een papieren zakdoekje uit de zak van haar warme winterjack viste om haar ogen mee af te drogen.

Maar kom, zo vroeg op de morgen en zich dan alweer zorgen maken? Ze moest het maar liever van zich afzetten, al was dat gemakkelijker gezegd dan gedaan. Een paar maal huiverde ze,

en dat was natuurlijk niet alleen van de vrieskou die zelfs door haar donzen jack heen begon te dringen. Resoluut stapte ze weer op. Ze huiverde, voor ze hard doorfietste om het weer een beetje warm te krijgen. Het werk wachtte immers. Tijd om te dromen had ze eigenlijk niet, vanmorgen.

Nog geen tien minuten later stapte ze het administratiekantoor binnen waar ze werkte. Ze was de laatste. Haar twee collega's hadden hun computers al opgestart. De hond van de baas, een golden retriever met een lichtblonde vacht, begroette haar zoals elke morgen vol enthousiasme. Zo begroette het dier altijd iedereen; als waakhond was Luna absoluut ongeschikt.

'Ja, ja!' Ze wist wat het dier verwachtte. Elke morgen had ze immers een hondenbrokje in haar zak en ze zou pas met rust gelaten worden als ze Luna had geaaid, een brokje had gegeven en haar speeltje, een touw met aan elk uiteinde een knoop, dwars door het kantoor had gegooid, zodat de hond het weer op kon halen.

Ze glimlachte naar Rebecca, een vrouw van midden dertig, moeder van twee kleine kinderen, sinds een halfjaar alleen omdat haar man er volkomen onverwacht vandoor was gegaan. Hij bleek een vriendin te hebben, bij wie hij was

ingetrokken. Het einde van haar huwelijk was uitgedraaid op een regelrechte vechtscheiding. Rebecca leek niet erg gelukkig met haar huidige leven, had Robine meermalen vastgesteld. Ze was vaak ziek of bleef thuis als er iets met de kinderen was. Ze maakte regelmatig afspraakjes in de hoop weer iemand te leren kennen, maar haar kinderen waren vaak lastig, en tot haar verdriet had ze nog geen potentiële partner ontmoet die dat niet bezwaarlijk vond.

Robine werd onderzoekend opgenomen door de nieuwe collega die sinds de jaarwisseling hier werkte, ook op basis van een jaarcontract, zoals dat nu eenmaal ging in deze tijden. Het was een man, ongeveer even oud als Rebecca, die zijn vorige baan had verloren nadat hij boventallig was verklaard op een groot kantoor dat moest inkrimpen. Ernst Jan Hazelaar was een stille en nogal teruggetrokken collega van wie ze tot nog toe niet veel hoogte kreeg. Hij zei nooit veel en leek altijd afkeurend te kijken als zij met Rebecca ergens onbedaarlijk om moest giechelen. Iets wat inderdaad nogal eens voorkwam.

Ze startte ondertussen haar eigen computer op om uiteindelijk aan de slag te kunnen gaan. Veel mensen lieten hun belastingaangiften via

een kantoor als dit afhandelen. Ze hadden geen grote bedrijven als klant, daar was de firma te klein voor, maar wel veel winkeliers, kleine zelfstandigen en mensen die er gewoon geen gat in zagen hun belastingaangifte zelf af te handelen, vooral een grote groep gepensioneerden en veel alleenstaande oudere vrouwen, die er hun kinderen niet mee wilden lastigvallen. Zoals José altijd zei: een goed belastingkantoor betaalt zichzelf terug. De mensen moesten er vanzelfsprekend voor betalen, maar als de aanslag goed was ingevuld en ze daardoor minder belasting hoefden af te dragen, hadden ze die kosten er meteen weer uit.

José Rademaker was na haar scheiding, kort na haar vijftigste, met dit bedrijf voor zichzelf begonnen. Vroeger had ze meer dan vijftig jaar samengewerkt met haar ex-man, die een groot kantoor had gehad, dat echter achteruit was gehold toen hij een jongere vriendin kreeg en hij het allemaal niet meer zo nauw nam met lange werkdagen en zo. Op dat kantoor had Ernst Jan vroeger gewerkt. José was er trots op zichzelf te kunnen bedruipen nadat ze alleen was komen te staan. Inmiddels was ze midden vijftig en hoopte ze erop toch nog een leuke man tegen te komen,

die ze zou durven te vertrouwen. Dat was echter zo gemakkelijk niet voor haar, nadat ze erachter was gekomen dat haar man haar jarenlang had bedrogen.

Rebecca vroeg of Robine koffie wilde. Ze schrok op uit haar gepeins. ‘Heel graag. Het was prachtig buiten, maar ik zit nog steeds te rillen van de kou.’

‘Dat warmt wel weer op. Je zat zo ver weg met je gedachten.’ Rebecca wierp een onderzoekende blik op haar.

Robine vermande zich en knikte nadenkend. ‘Er is iets gaande in onze familie en ik weet niet hoe ik daarmee om moet gaan.’ Het kwam als een zucht naar buiten, voor ze het kon tegenhouden.

‘Vertel,’ drong Rebecca dan ook prompt aan, nadat ze een dampende beker bij Robine had neergezet en ook Ernst Jan en zichzelf van het bruine vocht had voorzien, dat menig mens ’s morgens op gang moest helpen.

Robine keek ernstig. Ze roerde een paar seconden peinzend in haar koffie. Toen haalde ze diep adem. ‘Rebecca, je weet toch dat ik een tante heb die aan een ernstige nierziekte lijdt?’

De andere vrouw knikte en keek haar colle-

ga onderzoekend aan. Ernst Jan zweeg, zoals hij meestal deed, maar Robine wist intussen wel dat niets hem ontging. ‘Ja, je vertelde eens hoe zwaar het voor haar is, drie keer per week naar het ziekenhuis te moeten gaan om te dialyseren.’

‘Precies. Tante Ruth is nu opnieuw op een wachtlijst gezet voor een donornier.’

‘Opnieuw?’ Deze keer was het toch Ernst Jan die zich in het gesprek mengde.

Robine knikte en wierp een zijdelingse blik op hem. ‘Ze heeft al twee keer een donornier gekregen. De eerste keer van iemand die was overleden. Dat ging een halfjaar goed, toen werd de nier afgestoten en moest mijn tante opnieuw gaan dialyseren. Dat vond ze vreselijk, en ze ging bovendien steeds verder achteruit. Toen heeft mijn oom Jaap zelf een nier afgestaan om zijn vrouw het leven te redden. Wonder boven wonder bleek hij na de uitgebreide onderzoeken die voor een dergelijke operatie noodzakelijk zijn, een geschikte donor voor haar te zijn. Daarna ging het vijf jaar goed. Mijn oom en tante genoten van het leven en ondanks het feit dat mijn oom na die operatie altijd moe bleef en nooit meer helemaal de oude is geworden, genoten ze van elkaar en van de vrijheid om samen op

vakantie te kunnen gaan, ook naar het buitenland. Maar toen werd ook die nier afgestoten en dat was een hele klap voor hen allebei. Keus had ze echter niet, mijn tante moest weer drie keer in de week naar het ziekenhuis om te gaan dialyseren en haar gezondheid ging sindsdien weer achteruit. Ze staat inmiddels opnieuw op de wachtlijst voor een donornier, maar misschien duurt het te lang eer ze aan de beurt is en er een geschikte nier voor haar beschikbaar komt. Daarom hebben haar artsen aangegeven dat er misschien nog eens in de familiekring naar een donor moet worden gezocht. Dat maakt de kans op complicaties kleiner en het kan ook sneller gaan. Dat zou mijn tante het leven kunnen redden. Ik vind de gedachte alleen al doodeng en we durven er thuis amper over te praten!

‘Maar dat is toch juist mooi?’ vroeg Ernst Jan verwonderd. ‘Als een ernstig ziek mens daar enorm van opknapt? Mogelijk zelfs het leven kan worden gered, zoals je al zei? Er is immers altijd een tekort aan donororganen, je hoort er vaak genoeg over in de media.’

Robine keek hem verlegen aan. ‘Dat is waar, maar er wordt vaak niet bij verteld dat een donornier niet altijd jaren meegaat. Ja, het is inderdaad

waar dat er patiënten zijn die al dertig jaar met een donororgaan doen, maar dat is bij lange na geen gemeengoed. Mijn tante heeft immers al twee keer een donornier gehad. Mijn moeder denkt er nu over om een van haar nieren aan haar zus af te staan. Mijn vader, mijn zus en ook ik zijn daar eigenlijk in stilte op tegen vanwege de risico's. We hebben dat immers van dichtbij meegemaakt met mijn oom. Het is niet iets waar je licht over moet denken, dat weten wij beter dan mensen die er niet in hun directe omgeving mee te maken hebben gehad.'

'Hoe oud is je tante eigenlijk?'

'Nog niet eens vijftig jaar. Ze is zeven jaar jonger dan mijn moeder.'

'Heb je misschien nog grootouders? Die zijn dan al oud en hoeven daarom minder lang met slechts een enkele nier verder te leven.'

Ze schudde het hoofd. 'Mijn grootvader is al vrij jong aan dezelfde ziekte overleden. Die is erfelijk, moet je weten. Destijds was er medisch gezien nog niet zo veel mogelijk als tegenwoordig het geval is. En mijn grootmoeder is twee jaar geleden overleden, ver in de tachtig en dement.'

'Heeft je tante geen kinderen die haar zouden kunnen helpen?'

Ze schudde haar hoofd. ‘Nee. Haar ziekte en de wetenschap dat ze die aan eventuele kinderen door zou kunnen geven, heeft haar ervan weerhouden die te krijgen.’

‘Je tante heeft dus niet gewoon de pech gehad een slechte gezondheid te hebben?’

Ze keek Ernst Jan verlegen aan. ‘Dat klopt. Het gaat zoals ik al zei om een erfelijke ziekte. Als mijn tante kinderen had gekregen, zouden die vijftig procent kans hebben gehad de ziekte eveneens te krijgen. En dat risico wilde ze dus niet nemen. Mijn moeder is de enige zus, maar ze hebben ook twee broers. Een van mijn ooms heeft de aanleg voor die ziekte eveneens, maar hij heeft er veel minder last van. Afgelopen weekeinde hebben mijn oom Jaap en tante Ruth de hele familie bij elkaar geroepen en heeft ze aan mijn moeder en mijn andere oom gevraagd of die een nier aan haar zouden willen afstaan, en of mijn moeder en mijn oom zich wilden laten onderzoeken of ze geschikte donoren voor haar zouden kunnen zijn. Mijn ene oom kan dat dus niet. De andere twijfelde meteen, want hij had aan zijn zwager gezien dat het doneren van een nier bij leven niet altijd zonder risico is, waar het de eigen gezondheid betreft. Hij heeft